

Marien Verwolf, adviseur groenbeheer en ecologie, Waterschap Rivierenland

‘Het negatieve beeld van klepelen is begrijpelijk, maar grotendeels gebaseerd op oude inzichten en verouderde technieken’

‘Een algeheel verbod op klepelen vind ik veel te ongenueerd. In bepaalde situaties kan een klepelmaaier juist minder schadelijk zijn dan andere maaimethoden – iets wat vaak over het hoofd wordt gezien. Er zijn genoeg voorbeelden van te geven. Daarnaast zorgen technische aanpassingen en zorgvuldig gebruik ervoor dat klepelmaaiers veel minder schade aanrichten dan vaak wordt aangenomen. Denk aan het verhogen van de maaioogte, het minimaliseren van het ‘walseffect’ van de looprol of het gebruik van aangepaste klepels. Ook biedt de klepelmaaier mogelijkheden voor extensief maaibeheer, kan die buiten kwetsbare perioden worden ingezet en zijn nabewerkingen zoals maaisel opruimen vaak niet nodig – wat allemaal versterking van de natuur beperkt. Het is dus veel belangrijker om te kijken naar het effect in de praktijk, dan te oordelen op basis van machinaam of beeldvorming. Het negatieve beeld van klepelen is begrijpelijk, maar grotendeels gebaseerd op oude inzichten en verouderde technieken. Vroeger werden klepelmaaiers soms zo diep afgesteld, dat het leek alsof de bodem werd omgefreesd – iets waar ook ik van gruwel. Maar die tijd ligt achter ons. De techniek is sterk verbeterd en de machines zijn doorontwikkeld. Als we machines op voorhand uitsluiten, remmen we ook innovaties. Soortenorganisaties erkennen deze nuance. Dit blijkt uit het feit dat binnen het keurmerk Kleurkeur groen ook een klepelmaaier is goedgekeurd. Tot slot mogen we het belang van de veiligheid van de machinist en de omgeving niet onderschatten. In sommige situaties is werken met een klepelmaaier simpelweg veiliger.’

Koen Verhoogt, projectleider bij De Vlinderstichting

‘Kiezen voor een andere machine dan de klepelmaaier is één gereedschap in de kist, maar er komt veel meer kijken bij insectvriendelijker maaien’

‘Wanneer je bij maaierwerkzaamheden rekening wilt houden met meer dan alleen flora – en dat moet overal in mijn opinie – dan zul je alternatieven moeten zoeken voor de klepelmaaier. Door de manier waarop de machine werkt, waarbij de vegetatie (en alles wat erin zit) in kleine stukjes wordt geslagen, is er geen kans om een maaibeurt te overleven. Wil je meer insecten in je graslanden krijgen, dan zul je dus met een andere machine moeten maaien. Ik vind wel dat je met een verbod alleen maar weerstand oproept, ik zie liever dat er meer inzicht komt in insectenvriendelijk maaien. Want er komt veel meer bij kijken dan alleen simpelweg een type maaimachine kiezen. De schaalgrootte waarop de maaierwerkzaamheden plaatsvinden is belangrijk, fasering in het maaien is essentieel, maar ook de timing in het seizoen mag niet worden vergeten. Dus kiezen voor een andere machine dan de klepelmaaier is één gereedschap in de kist, maar er komt veel meer kijken bij insectvriendelijker maaien. Bij het kiezen van een maaimachinetype word je sinds kort gelukkig al een handje geholpen. Wanneer de maaierwerkzaamheden onder een gedragscode vallen, mag er geen gebruik worden gemaakt van een klepelmaaier, tenzij er een expliciete uitzondering in de gedragscode voor die situatie staat. Wat korter door de bocht: klepelen is grotendeels al verboden. Uiteraard zijn er uitzonderingen voor specifieke situaties waarbij er geen goed alternatief is voor de klepelmaaier, dan heeft die machine zeker zijn nut. Maar voor het overgrote deel zijn er alternatieven die beter zijn voor de biodiversiteit.’

Stella Verkroost, boswachter beheer West-Brabant, Staatsbosbeheer

‘In het bosbeheer kan klepelen helpen om de ontwikkeling van jong bos weer op gang te krijgen’

‘Als boswachter probeer je altijd het beste te doen voor je terreinen, en dus de ingrepen te kiezen die de minste schade geven en het beste effect opleveren. Ik snap de bezwaren tegen klepelen in bermen, maar het rondt verbieden vind ik ingewikkeld. Er zijn situaties waarin klepelmaaien wel degelijk een effectieve ingreep is. En als beheerder heb je een breed palet aan ingrepen nodig om voor elke situatie de beste te kiezen. In het bosbeheer kan klepelen helpen om de ontwikkeling van jong bos weer op gang te krijgen. We experimenteren hiermee in lastige situaties, bijvoorbeeld in bosvakken met doorgedunde Corsicaanse den. Hieronder hebben adelaarsvaren, pijpenstrootje of viltbraam een gesloten laag gevormd. Daar komt geen enkele boom- of struikverjonging doorheen. Om natuurlijke verjonging te stimuleren of om aan te planten zullen we die opslag moeten aanpakken. Met een cyclo- of schijvenmaaier lukt dat niet. Zeker pijpenstrootje is daarvoor te stug. Er is dus een net wat grovere ingreep nodig die de vegetatie wel kort krijgt. Klepelen is dan effectief en ook betaalbaar. Het is zeker niet iets wat we op grote oppervlakten doen. We klepelen stroken en houden rekening met bestaande infrastructuur. Het werk wordt pas uitgevoerd na een ecocheck. Is er een grote slag gemaakt, dan kunnen we de geklepelde stroken vervolgens met bijvoorbeeld een bosmaaier bijhouden. Klepelen is in dit voorbeeld een eenmalige ingreep. Als de bosverjonging is gerealiseerd, dan ontstaat er in het bos vanzelf voldoende schaduwwerking om de ongewenste plantengroei te onderdrukken.’

‘Klepelmaaien moet verboden worden’

— Ria Dubbeldam (samenstelling)

Op 1 april is de Gedragscode Soortenbescherming voor waterschappen ingegaan. Daarin is afgesproken om klepelmaaien sterk aan banden te leggen. Het is alleen nog toegestaan als de veiligheid van de waterschapmedewerkers of de weggebruikers in het geding is. In het bos- en natuurbeheer geldt geen gedragscode voor klepelmaaien.

Arnold van Kreveld, ecooloog, Bureau Ulucus

‘Is het aannemelijk dat het aantal insecten toeneemt na invoering van een klepelverbod? Ik vrees van niet’

‘Een klepelverbod klinkt sympathiek. Maar wat wordt er eigenlijk mee bereikt? En heeft het niet allerlei nadelen? Het meest genoemde argument tegen klepelen is het grotere aantal slachtoffers. De op het eerste gezicht logische gevolgtrekking die kan worden getrokken is: klepelmaaien is dus slecht voor de biodiversiteit. Maar onderzoeken over insectensterfte noemen andere oorzaken, met name intensivering van het landgebruik, klimaatverandering en stikstof. Is het aannemelijk dat het aantal insecten toeneemt na invoering van een klepelverbod? Ik vrees van niet. Immers, het eindresultaat van klepelen en andere maaivormen is gelijk; een kaal terrein dat tijdelijk ongeschikt is als leefgebied voor veel soorten. Overlevende ongewervelden kunnen natuurlijk op zoek naar een nieuw leefgebied, maar zelfs als dat wordt gevonden is het vermoedelijk al ‘vol’ met aanwezige soortgenoten. Het kiezen voor de juiste werkwijze (maaitijdstip, fasering, maaioogte, et cetera) is belangrijker dan de keuze voor een machine. Daarnaast heeft klepelen een aantal voordelen. Zo is het veiliger bij risico op wegsplattend stenen. En omdat de klepelmaaier zwaardere vegetatie aankan is het soms mogelijk het maaitijdstip uit te stellen, bijvoorbeeld tot na de kwetsbare periode van bepaalde soorten. Met een klepelverbod raak je deze voordelen kwijt. Als ecooloog maak ik mij grote zorgen over de achteruitgang van de biodiversiteit. Stevig inzetten op herstel is noodzakelijk en daarvoor zijn zware maatregelen vanuit het Rijk prima te verantwoorden. Maar alleen als die relevant, effectief en proportioneel zijn. Een generiek klepelverbod is dat naar mijn mening niet.’

Jan Quik, coördinator natuurbeheer, Noordoost-Brabant en Rijk Van Nijmegen, Natuurmonumenten

‘Het is ondoenlijk om met een schijvenmaaier braamstruweel in toom te houden of wilgenopslag ouder dan een jaar te verwijderen’

‘In sommige vegetatietypen ontkomen we niet aan de inzet van de klepelmaaier. In mijn werkgebied hebben we 1600 hectare Maasuitwaarden in beheer en zijn we bezig om nog eens 600 hectare voormalige landbouwgronden in te richten als nieuwe uiterwaardennatuur. In de uiterwaarden hebben we te maken met de dwingende vegetatielegger van Rijkswaterstaat, wat betekent dat we verplicht zijn om de vegetatie kort te houden zodat er geen waterstandsverhoging kan ontstaan. Voor Rijkswaterstaat maken we een beheerplan voor waar gras, wat struweel en bomen mogen komen. Rijkswaterstaat rekent door of het plan aan de vegetatielegger voldoet. Zo ja, dan voeren we dat uit. Natuurgrasland realiseren we door begrazing, maar we hebben er best wel last van dauwbramen. Vooral op de geroerde grond voor de inrichting van nieuwe natuur. Daar moeten we vooral in de eerste jaren ingrijpen om aan de legger te kunnen voldoen. Het is ondoenlijk om met een schijvenmaaier braamstruweel in toom te houden of wilgenopslag ouder dan een jaar te verwijderen. We klepelen zo min mogelijk, maar het is onze laatste redmiddel om in te grijpen. Ik ben blij dat in de gedragscode natuurbeheer, waaraan wij ons conformeren, klepelmaaien niet is opgenomen. Als dat wel zou zijn, zouden we ontheffingen moeten aanvragen. Dat is veel gedoe en kost veel tijd.’